

slovnice rabljenim izrazom v povedku: x'má:žə bə 'no:č · s'ž:a:bə mę ja b'žə · 'jutę bə n' 'me:sɲc (bo minilo mesec dni), kar ja 'šə: · 'na:_bə 'də:gə, (kə) bə 'pa:ršu da'mə: (kmalu se bo vrnil domov) 3. v brezosebni ali osebni rabi, nav. s prislovno rabljenim samostalnikom |v pomenih kakor pod I|: m'ra:s ja 'bè:u pa 'tá:g, da ja ž'vina u x'lę:vex çrk'vá:žə · 'tje:ma ja ša b'ž:a, kə smə k'rè:n'lę · 'tje:č 'ni b'žə 'ca:jta (ni bilo dovolj časa) za 'pò:ba 4. a elipt. |navadno za poživitev pripovedi| aa z izpuščanjem deležnika s polnim pomenom: a bəš 'pa:ršu? 'nə, a 'bəš? · a ga 'bəš nę g'ž:a:š? · 'kâ: uš pa 'dę: · {A} a bę nę 'kə:s pə'tice 'mó:rat? {B} 'nə, pa 'bę. ab z izpuščanjem dela povedka sploh: 'kuxne ja s_m'rè:ke (kuhinjsko pohištvo je izdelano iz smrekovega lesa) · {A} ut 'kə:c_()ę pa 'ti (kje si doma)? {B} z 'bó:čne. · ta 'kikle ša za na 'nive 'ni · čustv. 'ti 'nęč na spraškuj – 'ka: 'jəđę, pa 'ja: b v zvezi z nedoločnikom |za izražanje možnosti ali nužnosti|: a sę ja 'ta:k 'tje:škə za'pə:net_()ə 'pə:səm? · a ja 'tâ:kle šer'veit 're:s 'ka: ũk'ra:j za 'varšt (ali je tákole kuhinjsko krpo res treba vreči stran, tj. med umazano perilo)? · 'ka: zd'ra:u sę 'videt · krəm'pér ja ša za s'kuo:pat (krompir je še treba izkopati) · 'ni mę za 'živet (ne semem, ne želim živeti) · p'ri:ese 'ni pa 'ni 'va:tžə 'guz'ŋ't' · čustv. a 've:ž, da sę za ũst'rę:lęt! 5. kot pomožni glagol, z opisnim ali trpnim deležnikom |za tvorbo časov, naklonov ali načinov|: a bə 'šə: z 'a:ũtə? · 'kə:c_()ę pa 'xuo:d'u? · a ja ũb'le:ka žə na'rè:ta? · 'ra:d bę nəmá:žə m'le:ka · 'nisŋ sę 'mó:gu 'mis'ld_ a [na:_bę b'ž:a (f = bę na b'ž:a = bę 'na:_bžə) 'duo:mę · 'se: sŋ 'ka: 'vè:d'ə, 'kâ: 'bə: ● a bó kaj (s čim)?! čas je, da se naredi kaj: a 'bə: 'kę: z 'južnę?! 'ja:s_()ŋ žə 'žá:čən! · ũb'le:čə 'se: 'nə, a 'bə: 'kę:?! · redk. biti ob koga/kaj izgubiti koga/kaj: na 'so:škę f'rə:n'tę sə 'arte b'lę ũb 'nųo:gə · 'de: smə pa ũb 'vəz g'nâ:r · 'čisc_()əm ũb g'žâ:s (≡ PRITI ob koga/kaj) ● biti pokonci bedeti |biti budni|: a se ša pə'kuo:n'čę? (≡ ⇒ BEDETI) ● ⇒ biti v BABAH ● ⇒ biti v bezgu (⇒ BEZEG, BEZGO) ● ⇒ biti v BOROVNICAH ● ⇒ biti v CIKLAMAH ● ⇒ biti v DEKLETIH ● ⇒ biti v GOBAH ● ⇒ biti v HMELU ● ⇒ biti v JAGODAH ● ⇒ biti v kostanju (⇒ KOSTANJ, KOSTANJE) ● ⇒ biti v MALINAH ● ⇒ biti v POBIH ● ⇒ biti v

POLHIH ● ⇒ biti v PRELASTU ● ⇒ biti v RIBAH ● ⇒ biti v VESI ● nov. biti za kaj 1. biti pripravljen storiti kaj: a 'sę za 'tə:, da g'rè:ma? 2. želeti popiti ali pojesti kaj: a 'sę za nə kə'fija? 'nə, a 'sę 'za:? · nov. biti za koga/kaj biti pripadnik koga/česa: a sę 'ti za 'kučana a za 'pučnęka? ● biti komu [za kaj (f = redk. do česa) vzbujati željo komu, mikati koga: 'xa:nzə 'ni za 'dè:žə · a ja pə'li-ti:kəm 'kę: də 'te:ga, da bę nəm 'duo:brə š'žə? · star. čedno bodi (: bodite : bodita) izraža željo ob slovesu: pa 'čè:dne 'bə:ta! (≡ ⇒ fajm se imej (⇒ IMETI SE)) ● čustv. kar je, je nič se ne da spremeniti, treba je sprejeti, kakor je: sŋ sę 'rè:ku – kar 'ja:, 'ja: – 'nè:kak ja t'reba pras'tat, 'pųo: mə pa 'vid'lę ● ⇒ ne bodi LEN ● ne bodi ipd. (no) tak do koga bodi uvideven, velikodušen, popustljiv do koga: na 'bə:dę 'nə 'tâ:ka də 'tje:te pa 'jəđę x 'nè: 'kę: ũ 'vè:s! ● prav mu ipd. je zasluži, da se mu tako godi: p'rə: tę 'ja:, 'kâ: se pa 'ta:k 'vəzęš kə nə 'tje:le ● čustv. še tega je bilo treba to ni bilo prav nič potrebno!: {A} ę'le:ktŋke ja z'men-kažə. {B} 'nə, 'ša: 'te:ga ja b'žə t're:ba! | ≡ GIBATI SE | + [Tomišek 1903: 10: »blā = bila«]

bitje ▶ 'bit'jə -a s (rod. mn. -ti) redk. bitje [osebaj: 'kâ:kə 'mičkəne 'bit'jə ja 'tə:!] · nə 'bit'jə sŋ 'vid'ə, pa na 've:m, 'kâ: ja b'žə | ≡ +

bitka ▶ 'bitka 'bit'ke z () čustv. prepir: za 'xišə bə ša 'bitka | ≡ ⇒ KREG | +

bitles ▶ 'bit'les -a m živ. (im. mn. -leşę) slabš. dolgolasec: 's'rę:čə ja pa 'bit'les – ũst'rəčt bę se 'ma:gu | ≡ ⇒ KUŠTRAVEC | ≡ Ø (SSKJ beatles)

bitumen ⇒ BETUMEN

bivati ⇒ ŽIVETI

bivol ▶ 'bivəl -žə m živ. () poud. zelo močen in orjaški moški: 'sę: tiz'd 'bivəl na z'nâ: nəgə'merta 'jəgrat · 'a:, tęga 'biv-vožə 'ni za 'jəzęt ● poud., redk. biti močen ko bivol biti zelo močen: ja 'mųo:čən kə 'bivəl (≡ ⇒ biti močen ko BIK) | ≡ ⇒ BIK | +

bivši ▶ 'bivšə -a -ə prid. (rod. ed. m. sp. -šęga) nov. bivši: nę'gə:va 'bivša 'žie:na | ≡ SSKJ, SP 1962

▶ bivši ▶ 'bivšə -šęga m živ. (rod. mn. -šęx) sleng. nekdanji fant: 'jə:žingə 'bivšęga ja pa 'dę: 'â:na də'bivša | ≡ Ø

▶ bivša ▶ 'bivša -a z (rod. mn. -šęx) sleng. nekdanje dekle: 's'ta:ŋka ja pa nę'gə: